

Literaturen didaktika

1. Oinarrizko datuak

- **Irakasgaia:** Literaturen didaktika
- **Modulua:** Hizkuntza eta Literatura: ME I
- **Izaera:** Hautazkoa
- **ECTS kredituak:** 3
- **Iraupena:** 3 aste
- **Irakaslea:** Uxoia Iñurrieta Urmeneta

2. Irakasgaiaren laburpena

Ikasgai honetan, literaturaren didaktikarako sarrera bat egingo dugu; hezkuntza-curriculumek literaturaz diotena aztertzeaz gain, DBHko eta Batxilergoko irakurgetan eta eskolan literatura lantzeko zenbait bidez arituko gara.

3. Gaitasunak

Ikasgai honetan, gaitasun hauek landuko dira berariaz:

- [24254] DBHko eta Batxilergoko curriculumak literaturaz dioena eta horren oinarri teorikoak ezagutzea, programaren proposamenak behar bezala ebaluatu ahal izateko.
- [24255] Gazte literaturako generoen inguruan hausnarketa kritikoa egitea, Bigarren Hezkuntzako ikasleentzako obrek zer garrantzi duten aztertzeke, bai eta testu literario horiek ematen dituzten aukerak ere.
- [24256] Bideak eta estrategia metodologikoak ezagutzea ikasleak literatur testuetara gerturatzeko, bai ahozkoetara eta bai idatzizkoetara, ikasgelan irakurtzera eta testuak sortzera animatuz.
- [24257] Jarduerak planifikatzea eta garatzea, ikasleek ahozko eta idatzizko testuak hobeto uler eta sor ditzaten, eta hizkera literarioaren baliabideak sormenez erabil ditzaten.
- [24258] Mendebaldeko erreferente, ideia eta gai literario-kulturalak identifikatzea, eskolaren bitartez belaunaldi berriei transmititu ahal izateko.

- [24259] Gazte literaturako obra nagusiak hainbat bidetan bilatzea (eskolan, liburutegian, liburu-dendetan), haiek sailkatzeko eta antolatzeako, zein adinetarako izan litezkeen kontuan harturik.
- [24260] Gazte literaturaren eskola-kanonak duen garrantziaz ohartzea, literatur kanon orokorraren testuinguruan.
- [24261] Baliabide literarioen bidez transmititzen diren mundu-ikuspegi kritikoa eta esperientzia eta ezagutza estetikoa baloratzea, Bigarren Hezkuntzan integratzeko.
- [24262] Irakaskuntza-jardueran hedabideetatik jasotako osagaiak sartzea, informaziozkoak, publizitatekoak eta jolaserakoak, telebistakoak bereziki, hedabide horiek testu literarioetan izan dezaketen eragina kritikoki aztertzeko.

Horiez gain, titulazioari dagozkion gaitasun hauek ere (oinarrizkoak, zeharkakoak, orokorrak eta espezifikoak) landuko dira:

- [CB6] Ideiak garatzerakoan edota aplikatzerakoan originalak izateko oinarria edo aukera ematen duten ezagutzak edukitzea eta ulertzea.
- [CT1989] Espezialitatearen eremuko berezko lengoia zientifikoa erabiltzea.
- Ikas-irakaste prozesua planifikatzea, garatzea eta ebaluatzea, heziketa-prozesuaren bidez irakasgai bakoitzari dagozkion konpetentziak eskuratzeko. Horretarako, ikasleen hasierako mailari eta prestakuntzari erreparatuko zaie, modu indibidualean zein zentroko beste irakasle eta profesional batzuekin elkarlanean.
- Dagozkion espezializazioko materietako curriculumaren araberrako edukiak ezagutzea eta, orobat, ikaste-irakaste prozesuei buruzko ezagutza didaktikoak. Lanbide Heziketarako, ostera, eskatuko da dagozkion lanbidearen ezagutza.
- Estrategiak eskuratzeko ikaslearen ahalegina sustatzeko eta bere kabuz zein beste batzuekin ikasteko gaitasuna indartzeko, eta, orobat, pentsatzeko eta erabakitzeako trebetasunak garatzeko; horretarako, haren autonomia, konfiantza eta iniziatiba sendotuko dira.
- Irakaskuntzaren ezaugarri historikoak ezagutzea eta aztertzea, baita haren egungo egoera, aurreikuspenak eta garai bakoitzeko errealitate sozialarekiko harremana ere.
- [CE1573] Espezializazioari dagozkion ikasgaien plangintzan, irakaskuntzan eta ebaluazioan esperientzia hartzea.
- [CE1576] Jarduera-eremuetan hobetzeko proposamenetan parte hartzea, praktikan oinarritutako hausnarketatik abiatuta.
- [CE1505] Ikasleen ikasteko gaitasunean eta eskola-errendimenduan eragiten duten faktoreak eta prozesuak identifikatzea eta baloratzea.

- [CE1506] Hezkuntza-materialen, -egoeren eta -testuinguruen proposamenak aztertzea, lantzea eta berrikustea, faktore eta prozesu horiek eta ikaskuntzaren eta irakaskuntzaren egungo teoriak ezagututa.

4. Irakasgai-zerrenda (gaitegia)

- Literatura Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan eta Batxilergoan
- Eskolarako irakurgaien aukeraketa: baliabideak eta erreferentziak
- Jarduera didaktikoak: sorkuntza-tailerrak, irakurketa dialogikoak eta irakurketa-zirkuluak

5. Bibliografia

Oinarrizko bibliografia

Aguilar, C., Alonso, M.J., Padrós, M. & Pulido, M.A. (2010). Lectura dialógica y transformación en las Comunidades de Aprendizaje. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado* 24(1), 31-44. or. Zaragoza: Universidad de Zaragoza.

Alonso, I. (2010). *Erdigune literarioak irakaskuntzan*. Bilbo: UPV/EHU.

Buttler, M.B. & Massano, M.C. (2015). Los círculos literario sen los cursos de adultos de ILE. *Puertas Abiertas*, 11. Buenos Aires: Escuela de Lenguas.

Jover, G. (2008). Se está haciendo cada vez más tarde: por una literatura sin fronteras. *Textos literarios y contextos escolares: la escuela en la literatura y la literatura en la escuela* (149-178. or.). Barcelona: Graó.

Moreno, V. (2001). *Irakurketa, liburuak eta irakurtzera bultzatzea. Hausnarketak eta proposamenak*. Iruñea: Nafarroako Gobernua, Hezkuntza Departamentua.

Moreno, V. (2007). *Ikasleak irakurzaletzen ahotsa, sentimendua eta sormena erabiliz*. Iruñea: Nafarroako Gobernua, Hezkuntza Departamentua.

127/2016ko Dekretuaren II. eranskina, Batxilergoko curriculuma. Gasteiz: Eusko Jaurlaritza, Hezkuntza Saila.

236/2015eko Dekretuaren II. eranskina, oinarrizko hezkuntzako curriculuma. Gasteiz: Eusko Jaurlaritza, Hezkuntza Saila.

25/2015 Foru Dekretua, Batxilergoko irakaskuntzen curriculuma. Iruñea: Nafarroako Gobernua, Hezkuntza Departamentua.

24/2015 Foru Dekretua, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako irakaskuntzen curriculuma. Iruñea: Nafarroako Gobernua, Hezkuntza Departamentua.

Gehiago sakontzeko bibliografia

- Apalategi, U. (2011). Irakurzaletasuna hezkuntza-sistemaren helburu? *EGAN* 4, 99-119. or.
- Bordons, G. & Días-Plaja, A. (koord.). (2006). *Enseñar literatura en secundaria*. Bartzelona: Graó.
- Colomer, T. (2005). *Andar entre libros*. Mexiko: FCE.
- Colomer, T. (2005). *Siete llaves para valorar las historias infantiles*. Madril: Papeles de la fundación Germán Sánchez Ruipérez.
- Colomer, T. (2009). *Introducción a la literatura infantil y juvenil*. Madril: Síntesis.
- Delmiro Coto, B. (2002). *La escritura creativa en las aulas*. Bartzelona: Graó.
- Etxaniz, X. (1987). *Euskal haur eta gazte literaturaren historia*. Iruñea: Pamiela.
- Jover, G. (2007). *Un mundo por leer: educación, adolescentes y literatura*. Octaedro.
- Landa, M. (2018). *Txikiaren handitasuna literaturan*. Donostia: Erein.
- Lluch, G. (2010). *Cómo seleccionar libros para niños y jóvenes*. Gijón: Trea.
- Lluch, G. (koord., 2010). *Las lecturas de los jóvenes. Un nuevo lector para un nuevo siglo*. Bartzelona: Anthropos.
- Lopez Gaseni, M. & Etxaniz, M. (2005). *90eko hamarkadako euskal Haur eta Gazte Literatura*. Iruñea: Pamiela.
- Mendoza Fillola, A. (2003). *Didáctica de la lengua y la literatura*. Madril: Pearson.
- Rodari, G. (1982). *Gramática de la fantasía*. Madril: Cincen-Kapelusz.
- Ruiz Bikandi, U. (koord., 2011). *Didáctica de la lengua castellana y la literatura*. Bartzelona: Graó.

Aldizkari eta webgune interesgarriak

Behinola aldizkaria (Galtzagorri Elkarte): <https://www.galtzagorri.eus/eu/behinola>

Constelaciones literarias (Guadalupe Jover):
<https://sites.google.com/site/educacionliterariaensecundar/>

Eskolako literatur kanona (Nafarroako Gobernua):
<https://sites.google.com/educacion.navarra.es/eskolako-literatur-kanona/>

Haur eta Gazte Literatura Irakur Gida (Mondragon Unibertsitatea): <https://www.mondragon.edu/eu/aldizkariak-argitalpenak/haur-eta-gazte-literatura-irakur-gida>

Irakurgunea (Eusko Jaurlaritza): <https://irakurgune.euskadi.eus/eu/inicio>